

amerigo

AMERIGO TOT

párhuzamos konstrukciók | parallel constructions

*Csoszó Gabriella, Dabi István M. – Kerecsi Nemere
Kis Varsó, Menesi Attila, Várnai Gyula
valamint Erhardt Miklós m.v.*

2009. október 9 – 2010. január 3. | 9 October 2009 – 3 January 2010

AMERIGO TOT

párhuzamos konstrukciók | parallel constructions

*Csoszó Gabriella, Dabi István M. – Kerecsi Nemere, Kis Varsó
Menesi Attila, Várnai Gyula, valamint Erhardt Miklós m.v.*

2009. október 9 – 2010. január 3. | 9 October 2009 – 3 January 2010

Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum

Kurátor | Curator

MÉLYI József

Szakértő | Expert

NEMES Péter

Munkatársak | Contributors

SASVÁRI Edit, TÓTH Károly

Asszisztensek | Assistants

MÉSZÁROS Glória, SZABÓ Zsuzsanna

Kiállítás design | Exhibition Design

BATISZ Miklós

Grafikai arculat | Graphic design

FARKAS Anna · www.anagraphic.hu

Szerkesztő | Edited by

KÜRTI Emese, MÉLYI József

Fordító | Translated by

Iain COULTHARD, PÉTI Miklós, SEKERES Andrea

Fotó | Photo

LÁSZLÓ Gergely, NEMES Péter, ROSTA József

Nyomda | Printed by

HTSART nyomda, Budapest

Kiadja | Published by

Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum

Ludwig Museum – Museum of Contemporary Art

Művészetek Palotája | Palace of Arts

1095 Budapest, Hungary, Komor Marcell utca 1.

Tel.: +36 1 555 34 44 | Fax: + 36 1 555 34 58

E-mail: info@ludwigmuseum.hu

www.ludwigmuseum.hu

Felelős kiadó | Supervisor of publication

BENCSIK Barnabás igazgató | director

Köszönet a múzeumoknak és intézményeknek,
akik segítettek a kiállítás megvalósításában |

We would like to thank the galleries and institutions
that have assisted in the presentation of this exhibition:

Amerigo Tot Emlékház, Fehérvárcsurgó,

Balassi Intézet, Baranya Megyei Múzeumok

Igazgatósága, Magyar Nemzeti Filmarchívum,

Magyar Nemzeti Galéria, Magyar Távirati Iroda,

Magyar Televízió, Múcsarnok, Római Magyar

Akadémia, Szépművészeti Múzeum

Köszönet CZIRÁKI Juditnak, Amerigo Tot egyik
örökösének a kiállítás létrehozásában nyújtott

segítségéért. | Thanks to Judit CZIRÁKI, one of

Amerigo Tot's beneficiaries, for help in

the organization of the exhibition.

A kiadványban szereplő fotók az Amerigo Tot hagyatékában talált papírképek alapján készültek. A Ludwig Múzeum és a kiállítás rendezői az előkészítés során a rendelkezésre álló adatok alapján felkutatták a fényképek készítőit. Ez az erőfeszítés nem minden esetben járt sikerrel, ezért a Múzeum az esetlegesen felmerülő

jogdíjkérdések tisztázása érdekében várja az alkotók jelentkezését. | Photographs in the brochure were found in Amerigo Tot's estate. The Ludwig Museum and the exhibition's curators have made every effort to find the

copyright owners, but in a few cases this search has not been successful. Omissions brought to our attention will

be remedied.

Bencsik Barnabás

AMERIGO TOT

Az elmúlt húsz évben újraíródott és átértékelődött a XX. század második fele, a kádári szocializmus Magyarországnak művészettörténete, s ennek eredményeként '89 előtt háttérbe szorított művészek, betiltott vagy épphogy csak megtűrt művészeti események és jelenségek kerültek az intézményi nyilvánosság reflektorfényébe. Az állami támogatás kárpótlási folyamat képzőművészeti területre gyakorolt kompenzációjaként a korábban hivatalosan ünnevelt művészek alkotásai poros raktárak mélyére kerültek, az ideológiai reprezentáció szolgálatában felállított köztéri szobrokat vagy lebontották, vagy szoborparkba száműzték. Mindeközben azonban a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évtizedek ún. első nyilvánosságába tartozó, államilag támogatott művészek munkássága – ahogy a korszak hivatalos kultúrpolitikájának csaknem az egésze – a kollektív amnézia áldozatául esett. Ám a korábban kényszerpályára állított, napjainkra pedig szakmailag nemzetközi szinten is magasra értékelt és nagyra becsült művészek munkái sem érthetők meg a maguk komplexitásában a korszak egészének, így a korszak hivatalos művészetének, a kultúrpolitika működési mechanizmusainak, a totálisan ellenőrzött nyilvánosság szerkezetének mélyebb ismerete és kritikai felülvizsgálata nélkül. Újabb nemzedékek nőttek fel, akik már csak történelemkönyvekből ismerhetik az államszocializmus működését. Ugyanakkor

Barnabás Bencsik

AMERIGO TOT

The last twenty years saw the revision and reevaluation of the second part of the twentieth century, and, within that, the Socialist art history of the Kádár era. As a consequence, artists who had been pushed to the background before 1989 as well as banned and barely tolerated artistic events have come to the institutional limelight. As part of the compensation process after the change of system the works of previously approved artists were hidden in dusty storerooms, and public sculptures serving ideological representation were removed or banished to sculpture parks. At the same time, the work of the artists who belonged to the so-called “first public sphere” of the sixties, seventies, and eighties – just like the cultural policy of the era – seem to have been collectively forgotten. However, it would be impossible to understand the complexity of the work of artists who are now internationally recognized, but had previously been forced to move to the background, or take alternative paths, without the deeper understanding

az idősebb generációk tagjai, akik aktív és tevékeny résztvevői, alakítói, működtetői, kedvezményezettjei vagy áldozatai voltak ennek a rendszernek, vagy egyáltalán nem, vagy csak szelektíven, anekdotikusan és nosztalgikusan hajlandók emlékezni. A közelmúlttal való elfogulatlan szembenézés, a kollektív emlékezet közös megkonstruálása és a művészeti teljesítményeket megítélő konszenzusos értékrend kimunkálása nélkül azonban, a jelen képzőművészeti történései sem érthetők meg és értelmezhetők maradéktalanul.

Amerigo Tot kiállítása az egykor ünnepeelt, mára már csaknem elfeledett művész életéből és pályafutásából villant fel epizódokat. Nem emléket állít, hanem új értelmezési szempontokat kínál fel és aktuálisan érvényesnek tartott jelentéseket konstruál Amerigo Tot alakja köré. A kiállítás tehát nem hommage, hanem egy konstrukciós kísérlet, amely górcső alá veszi a szobrászi teljesítmény mellett a művészt övező – és részben saját maga által generált – legendákat, megidézi a korszak reprezentatív kiállításainak atmoszféráját és az akkori kultúrpolitika működésének mechanizmusait, összefonódását a pártállam külpolitikai törekvéseivel. Ugyanakkor olyan kortárs alkotók reflexióit is bemutatja, akik Amerigo Tot életművének és alakjának számukra most izgalmas és érvényes értelmezését adják.

and critical revision of the mechanisms of Socialist cultural policy, and the structure of the public sphere brought under total control. New generations have grown up whose knowledge of state socialism derives from history textbooks. At the same time, members of the older generations who were active participants, builders, beneficiaries, or victims of the system either refuse to remember, or confine their memories of the era to anecdotes and nostalgia. Without facing the past impartially, constructing collective memory, and working out a system of values based on consensus, however, it won't be possible to fully understand the artistic developments of the present.

The Amerigo Tot exhibition highlights episodes from the life and career of the once celebrated, now almost forgotten artist. It does not raise a monument, but offers new perspectives for interpretation, and constructs topical meanings. The exhibition is therefore not an homage, but an experiment in construction which considers the sculptures as well as the legends constructed around the artist (often by himself), but also evokes the atmosphere of the representative exhibitions of the day, and the mechanisms of the cultural policy governed by the foreign policy of the party-state. It also presents the reflection of contemporary artists who provide interesting and valid interpretations of the work and figure of Amerigo Tot.

Mélyi József

AMERIGO TOT – PÁRHUZAMOS
KONSTRUKCIÓK

Ha valaki huszonöt évvel Amerigo Tot halála után személyét és szobrászi munkásságát a kortárs művészet viszonyrendszerébe állítja, egyszerre találja szembe magát az ismertség és az ismeretlenség problémájával, a személyiség mítoszával és a szobrászi teljesítmény elhalványulásával. Tot műveinek nagyobb része a mostani kiállítás előtt múzeumok raktárában vagy pincék, udvarok mélyén állt, a róla készült dokumentumok, álló- és mozgóképek pedig archívumokban vagy rég elfeledett dobozokban. Az életművet áttekintő és feldolgozó művészek, kutatók és kiállításkészítők a Ludwig Múzeum kiállításán a dokumentációs anyagból, a fennmaradt művekből és a médiumok által egykor közvetített tartalomból saját eszközeikkel konstruálják, illetve rekonstruálják a művészt és a művészeti kontextust, miközben tárgyak nemcsak egy személyiség, de maga az emlékezet és a felejtés. A (re)konstrukció középpontjában a hatvanas évek közepétől a nyolcvanas évek közepéig tartó időszak áll: Amerigo Tot és más, külföldön élő magyar művészek magyarországi (újra)befogadásának emlékezete és felejtése – a magyar képzőművészet, ezen belül a szobrászat és a magyarországi kultúrpolitika viszonyrendszerében.

„Legalább húsz évig volt Amerigo Tot hálás téma, s mi, a nyomtatott, fényképezett és sugárzott magyar sajtó látszólag mindent elmondtunk róla e két évtized alatt” – írta

József Mélyi

AMERIGO TOT – PARALLEL
CONSTRUCTIONS

Trying to put Amerigo Tot and his sculpture in the context of contemporary art twenty-five years after his death, one is immediately confronted with tensions between fame and oblivion, the myth of the person and the fading away of his artistic performance. Before the present exhibition the majority of Tot's works could only be found in the depths of museum storerooms, cellars, or courtyards, while the photographs and films of him were put away in archives or long-forgotten storage boxes. In the exhibition of the Ludwig Museum the artists, researchers and curators who have studied Tot's oeuvre have constructed and reconstructed the artist and the artistic context from the resources available: documents, the surviving works and media-content. Their subject is not only a personality, but also forgetting and remembering. This (re)construction is focused on the period from the mid-sixties to the mid-eighties: on remembering and forgetting the reception in Hungary of Amerigo Tot and other Hungarian artists living abroad in the context of Hungarian art, more specifically, Hungarian sculpture, and Hungarian cultural policy of the day.

nekrológjának első mondatában, 1984-ben Rózsa Gyula a Népszabadságban. Halála idején, és előtte jó másfél évtizedig Amerigo Tot Magyarországon nemcsak az egyik legismertebb művész, de az egyik legtöbbit idézett „külföldre szakadt hazánkfia” is volt; népszerűségéhez mindenekelőtt a hozzá kapcsolódó történetek, vonzó

személyisége és a médiumok által közvetített kép járultak hozzá. Ez a húsz év alatt konstruálódott kép az utóbbi negyedszázadban erősen megfakult: mára Amerigo Tot művészete elmosódott a köztudatban, nevét – bár sokaknak ismerősnek tűnik, és az idősebb generációkban talán még fogalom maradt – a hatvanas évek után születettek már alig ismerik.

Bár stílusa a korábbi nemzetközi áramlatok elemeiből épül, művészetének gyökerei pedig legfeljebb a hazai tájélményekben

“Amerigo Tot was a fruitful subject for at least twenty years, and during these two decades it seems we have said everything there was to be said about him in the Hungarian printed media, in photographs or in broadcast media” wrote Gyula Rózsa in 1984, in the first sentence of his obituary in *Népszabadság*. At the time of his death and during the one and a half decades preceding it Amerigo Tot was not only one of the best known, but also one of the most often cited “artists abroad”, his popularity was predominantly due to stories related to him, his charming personality and the image communicated through the media. This image constructed over twenty years has faded a great deal in the last twenty-five years: the public’s memory of Amerigo Tot’s art has been blurred, and his name – although sounding familiar to some – is little known of among the generations born after the sixties.

Although his style was built from elements of international movements, the roots of his art can be traced back to the experiences of his native landscape and so in the two decades of his presence Amerigo Tot, who visited Hungary regularly from the sixties, became a part of the history of Hungarian sculpture. This is partly due to his personality, as Gyula Pauer put it, the appearance of Amerigo Tot indicated a “change of the atmosphere”. The presence of a cosmopolitan artist moving freely about the country pointed beyond sculpture. His influence on the sculpture of the period is, however, mostly indirect and not easy to detect. The emphasis on forms made up of organic and mechanical elements justified to Hungarian sculptors the

mutathatók ki, a hatvanas évektől hazalátogató Amerigo Tot, jelenlétének két évtizede alatt a magyar szobrászat történetének részévé vált. Egyrészt személyisége révén: ahogy Pauer Gyula megfogalmazta, Amerigo Tot személyes megjelenése

egyfajta „levegőváltozást” érzékeltetett. A szabadon mozgó európai világi kisugárzása túlmutatott a szobrászaton. Szobrászi hatása ugyanakkor nehezen kimutatható, és leginkább áttételesen érzékelhető. Az organikus és gépies elemekből ötvöződő formák hangsúlyozása a magyar szobrászok számára az absztrakció és figurativitás egy évtizeddel korábban még sorsdöntő kérdésében igazolta az erjedés tényét.

Amerigo Tot hazatérése a hatvanas évek végén nem csupán a magyar szobrászat, hanem általában véve a magyar kultúrpolitika szempontjából számított fontos

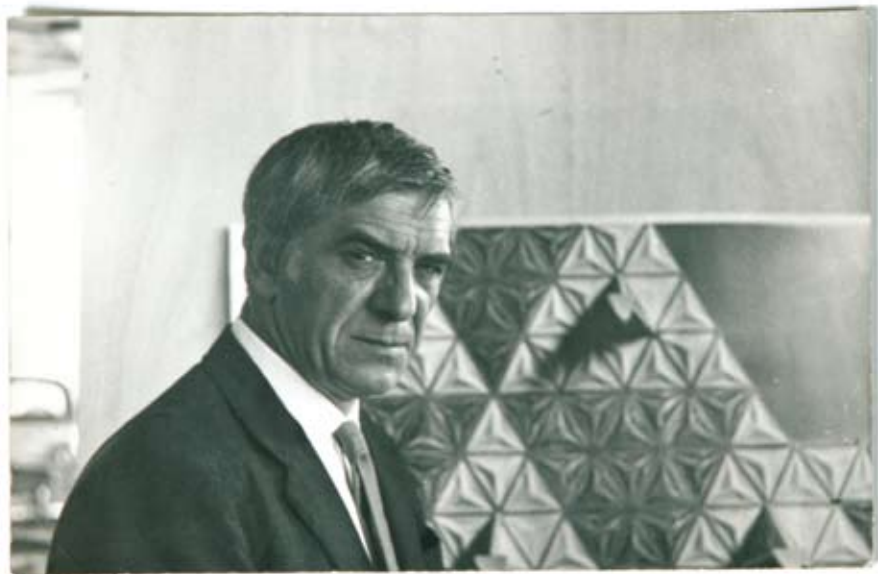
weakening of the ideological grip, especially concerning the question of abstraction and figurativity raised a decade earlier.

Amerigo Tot's return at the end of the sixties was, however, an important event not only from the perspective of Hungarian sculpture, but also in the general context of Hungarian cultural policy. The homecoming of the famous Hungarian artist living in Italy fitted well into the process that had started at the beginning of the sixties in parallel with the weakening of the ideologically hard-line system following the revolution of 1956, and which reached its climax in 1970, and lasted even until the middle of the eighties. This process, which coincided with the flourishing of minister of culture György Aczél's "rule", involved a cautious opening toward the West, first and foremost by trying to lure back, or allowing the return of, artists living abroad. In the realm of the fine arts the two outstanding homecomers were Victor Vasarely and Amerigo Tot, but besides them numerous other artists were also able to visit, and quite a few of them, Pierre Székely and Lajos Szalay for example, received major commissions in Hungary.

While the artists were motivated by homesickness and the possibility of becoming successful in Hungary, the then cultural policy endorsed the homecoming of artists with leftist sympathies in order to communicate the legitimacy of the system, to represent, or, through the image construed of them, to prove its openness to the West. It is no coincidence that Vasarely and Tot returned to Hungary from countries whose communist parties were the strongest in

lépésnek. A híres olaszországi magyar művész látogatása ugyanis egy olyan folyamatba illeszkedett, amely párhuzamosan az 1956-os forradalmat követő, ideológiailag is keményvonalas rendszer felpuhulásával a hatvanas évek elején kez-

Europe (France and Italy). Aczél's preferences in this matter are also vindicated by the connections with filmmakers. The return of Amerigo Tot, similarly to the homecoming of other famous artists, was probably not a decision of the Central Committee, much

dődött, csúcspontját 1970-ben érte el, és egészen a nyolcvanas évek közepéig tartott. Ez a folyamat – amelynek tartama egybeesett Aczél György hatalmának fénykorával – a kultúrpolitikában a Nyugat felé történő óvatos nyitást célozta meg, mindekelőtt a külföldön élő magyar művészek hazacsábításával, illetve hazatérésének engedélyezésével. A képzőművészet területén a két kiemelt hazatérő Victor Vasarely és Amerigo Tot volt, mellettük számos más művész is hazalátogatható, közülük többen – így például Pierre Székely vagy Szalay Lajos – itthon is kaptak nagyobb megbízásokat.

rather a result of conversations between friends. Delicate agreements, friendships, personal ties made up the network of the era, which was operated not so much by politicians as the intellectuals of the system and the period. This group of intellectuals included those who had continued to maintain ties with artists living abroad, like Dezső Keresztury, Gyula Illyés, György Koller and Iván Boldizsár. Although members of this informal network had different individual objectives, in the end cultural policy, including its effect on the fine arts, was spun from the threads held directly or indirectly by György Aczél.

Míg a művészek részéről a honvagy és a hazai érvényesülés lehetősége jelentett motivációt, addig a magyar kultúrpolitika szempontjából a baloldali érzelmű alkotók hazatérésének legfontosabb hozadéka a rendszer hazai legitimációja, a reprezentáció, valamint – a személyükön keresztül konstruált kép révén – a külföld felé mutatott nyitottság bizonyítása lehetett. Nem véletlen, hogy Vasarely és Tot a két legerősebb kommunista párttal rendelkező nyugat-európai országból, Olaszországból, illetve Franciaországból érkezett haza; Aczél ilyen irányú preferenciáit a filmes kapcsolatok is igazolják. Amerigo Tot hazatérése – a többi neves művészhez hasonlóan – valószínűleg nem a Központi Bizottság határozatai alapján, hanem baráti beszélgetéseken dőlt el.

From the point of his return Amerigo Tot fulfilled the expectations of the regime: he constantly emphasized his leftist sentiments, made simple and precise statements, and even quoted Kádár when there was need, and played the role of the celebrated sculptor and international mediator. He did all this in a way that his *joie de vivre* and vivacity can still be felt in all his gestures. If today an exhibition chooses this period of twenty years and its most popular actor as its main subject, the question naturally comes up: how should we today relate to the duality of the era, the legends, the roles and the constructions after a quarter of a century? What is worth remembering from this romantic life and *oeuvre*, and what should be forgotten? The career, personality, and art of Amerigo Tot seem especially appropriate for the discus-

A korszakban finom alkukból, barátságokból, személyes szálakból informatív kapcsolatokkal átszőtt rendszer jött létre, amely mögött kezdeményezőként általában nem a politikusok álltak, hanem a korszak és a rendszer értelmiségi hálója. Ennek részét alkotta a külföldön élő képzőművészekkel a kapcsolatot továbbra is ápoló Keresztury Dezső, Illyés Gyula, Koller György vagy Boldizsár Iván is. Bár az így létrejövő informális hálórendszerben mindenki különböző, sajátos célokat követett, végül közvetve vagy közvetlenül az Aczél György által kontrollált szálakból sodródott a képzőművészetre is érvényes kultúrpolitika.

Amerigo Tot hazatérésétől kezdve megfelelt az elvárásoknak: mindig hangoztatja baloldaliságát, közérthetően és pontosan nyilatkozik, ha kell, Kádártól is idéz, eljátszva az ünnepeelt szobrász és a nemzetközi közvetítő szerepét. Teszi mindezt úgy, hogy életszeretete, elevevége még ma is átüt minden megnyilatkozásán. Ha ma egy kiállítás a húsz évet felölelő korszakot és annak egyik legnépszerűbb szereplőjét állítja középpontba, kikerülhetetlen a kérdés: mit kezdhet e kettősséggel, a legendákkal, a szerepekkel és konstrukciókkal negyedszázad múltán az utókor? Mi az, ami a regényes életútból és az életműből emlékezésre és mi az, ami felejtésre érdemes? Amerigo Tot sorsa, személyisége és művészete több szempontból tűnik alkalmasnak e kérdések vizsgálatára. Mindekenelőtt személyisége vonzó és érdekes marad úgy, hogy idővel lehánthatóan tűnik a hozzá kapcsolódó nosztalgia. Mű-

sion of these questions. His personality still remains alluring and interesting even if time allows us to get rid of the nostalgia. His art, in turn, makes it possible to understand one of the key problems of post-war Hungarian sculpture: the contradiction of abstraction and figurativity. Apart from that, Tot's forms, his style and the problems he worked on are indifferent from the perspective of contemporary art, therefore, his works may be used for an in-depth study of remembering and forgetting.

vészetén keresztül jól érzékelhető a háború utáni magyar szobrászat egyik kulcsproblémája is: az absztrakció és a figurativitás ellentmondása. Ezen túlmenően azonban Tot stílusa, formavilága és általában

His figure reveals one of the most important and still current problems of Hungarian art: the question of the international context. From his works and manifestations we may conjecture about the relationship between

szobrászi problémarendszere a kortárs művészet szempontjából közömbös, így művészete alkalmas lehet akár az emlékezet és felejtés kérdésének általánosabb vizsgálatára.

Személyén keresztül kitapintható a magyar képzőművészet egyik legfontosabb és máig ható kérdése: a nemzetközi viszonyrendszer problémája. Műveiből, megnyilvánulásaiból következtethetünk művész és megrendelő viszonyára – esetében ez utóbbi akár párhuzamosan lehetett a Vatikán és az egyik magyar megyei tanács –, átgondolhatók a hatvanas-hetvenes évek

artists and patrons, in his case the latter could have been the Vatican as well as a Hungarian County Council, and rethink the dilemmas of Hungarian public sculpture in the sixties and the seventies: the relations between artists and clients, and discover the limit where a commission receives a political dimension. Through Amerigo Tot' life and career it becomes possible to study, perhaps from new perspectives, the history of Hungarian art and Hungarian sculpture: it might become apparent why the return of an older generation to Hungary was followed by driving to exile or silencing the younger artists who

magyar köztéri szobrászatának dilemmái, a megbízó és megbízott viszonya, és a háttér megtalálása, ahol a megbízás politikai színezetet kap. Amerigo Tot sorsa révén a magyar képzőművészet, a magyar szobrászat története válik – talán új szemszögekben – vizsgálhatóvá: láthatóvá válhat, hogyan követhette az idősebb generáció hazatérését az idősebb kultúráirányítók számára érthetetlen és ezért veszélyesnek minősített fiatalabbak elűzése vagy nyilvános működésének ellehetlenítése. Rálátás nyílna a kánonból kiszorult művészekre és irányzatokra, a hivatalos megbízások miatt a rendszerváltás után elfeledett életművekre.

Az eltelt idővel minden új látószögbe kerül. Ami negyven évvel ezelőtt fontos formai-plasztikai gesztusnak tűnt, az ma háttérbe szorulhat, egy akkor mellékes montázs vagy építészeti elem a köztér, az emlékezet fogalma, az identitás kérdése, a hatalmi viszonyok feltárása szempontjából viszont kiemelt szerepet kaphat. Amerigo Tot művészi kisajátítása a konstruált emlékezetéről, az újraszerkesztett múltról szól, a kiállítás pedig elméleti-kritikai kísérlet az egymásba skatulyázott múltkonstrukciók bemutatására.

were not understood by senior cultural leaders and were therefore deemed dangerous. Further, we might also catch a new glimpse of artists and movements ousted out from the canon as well as oeuvres that were forgotten after the change of system due to the artists' previous official commissions.

Time throws a new light on everything. What seemed a significant gesture of sculpture and artistic form may be pushed to the background today, and a montage, or a single architectural element may gain new relevance from the perspective of the public space, the idea of remembering, the question of identity, or the discovery of power relations. The artistic appropriation of Amerigo Tot is about the construction of memory and the reconstruction of the past, and the exhibition is but a theoretical and critical attempt to present constructed pasts that are pigeonholed within one another.

Életrajz

1909. szeptember 27-én született Fehérvárcsurgón. Tóth Imre néven anyakönyvezték.

1930-ban kitüntetéssel végezte a Minta-rajziskolában. Az év tavaszán baloldali elvbarátaival a Nemzeti Színház előtt turulista tüntetőkre támadnak. Letartóztatják, három hónap múlva szabadul.

1931-ben fél évre felvételt nyert a desszau Bauhausba. Tanárai között van Lyonel Feininger és Josef Albers.

1933-ban Drezdába megy, ahol Otto Dix fogadja iskolájába. A náci letartóztatják és Zwickauba internálják. Sikeresen megszöknie, Itáliába menekül.

1933. június 4-én gyalog érkezik Rómába. Ösztöndíjasként a Római Magyar Akadémia lakója lesz. Itt kezd szobrászattal foglalkozni.

1937-ben az albán kormány nemzetközi pályázatot hirdet Szkander bég lovas-szobrának elkészítésére. A pályázatot megnyeri, de a szobrot már nem ő készítheti el. Hazalátogat Magyarországra.

1938-ban a fiatal olasz művészek éves díjának nyertese. Domborműveket készít.

1943-ban a németek által megszállt északi országrészben reked. Hamarosan átszökik a fronton, és csatlakozik a Nemzeti Felszabadítási Bizottsághoz. Ejtőernyős kiképzést kap, majd összekötő tiszt a Bizottság és a partizánok között. Hét futárszolgálatot teljesít.

1947-ben Kardos Tibor, a Római Magyar Akadémia igazgatója Renato Guttuso mellett az intézmény művészeti tanácsadójának kéri fel. Megpróbálkozik az autóversenyzéssel, filmszerepeket vállal.

Biography

He was born on 27 September 1909 in Fehérvárcsurgó (Fejér County, Hungary).

In 1930, he graduated from the Pattern Design School with honours. In the spring of that year, he and his left wing friends became embroiled in an attack against anti-Semite "Turulist" demonstrators, that ended up in police detention and a three months imprisonment.

In 1931 he was admitted as a student to the Bauhaus in Dessau. He could study under masters such as Lyonel Feininger and Josef Albers.

In 1933, he moved on to Dresden, where he was admitted to Otto Dix's school. He was arrested by the Nazis and deported to Zwickau, from where he managed to escape and flee to Italy.

On 4 June 1933, he arrived to Rome on foot. He became a resident artist at the Collegium Hungaricum (the Hungarian Academy in Rome). There he became involved in sculpting.

In 1937, the Albanian government announced an international competition for sculptors to create the equestrian statue of Albanian national hero Skanderbeg. Although Amerigo Tot won the competition, he did not get the commission. This year he returned to Hungary for a visit.

In 1938, he was awarded the annual prize for young Italian artists. He made several reliefs.

In 1943, he was held up in the Northern region of the country occupied by the Germans. Before long, he managed to find his way through the frontline, to join the National Liberation Committee. He was trained as a paratrooper and became a liaison officer

1949-ben megnyeri a római Termini pályaudvar frízeire kiírt nemzetközi pályázatot. Az anodizált alumíniumlemez-kompozíció 1953-ra készül el.

1952-ben a XXVI. Velencei Biennále olasz pavilonjának kiállítója. Számos állami és magánmegbízásban részesül.

1954-ben betonból készíti a *Meteor* című térplasztikáját, amelyet 1960-ban állítanak fel a római Sportpalota mellett. Kilép az Olasz Kommunista Pártból.

1963-ban elkészíti a Raffaello nevű luxus óceánjáró plasztikai díszét.

1966-ban megnyeri a római Kennedy-emlékműre kiírt pályázatot.

1968-ban a világháború óta először látogat Magyarországra, a következő évben kiállít a Műcsarnokban.

1974-ben a Keresztapa trilógia második részében Michael Corleone (Al Pacino) testőrét alakítja. Elkészíti VI. Pál pápa portréját, valamint azt a kelyhet, amelyet a pápa a Szentév megnyitásokor celebrált misén használ.

1978-ban állandó kiállítása nyílik Pécsset. Az Olasz Tudományos Akadémia aranyérmes tagjává választja.

1980-ban alkotja meg a *Történelmi ellipszist* a Szent Péter Bazilikába, a Magyarok Nagyasszonya Kápolnába.

1983 A *mag apoteózis*a felavatása Gödöllőn. A Bartók emlékére készített *Mikrokozmosz a makrokozmoszban* avatása Kecskeméten.

1984. december 13-án hal meg Rómában. Budapesten, a Farkasréti temetőben helyezik végső nyugalomra.

between the Committee and the partisans, accomplishing seven messenger services.

In 1949 he won the international competition for the friezes of Rome's Termini railway station with his anodized aluminium sheet composition, completed in 1953.

In 1952, his work was presented in the Italian Pavilion of the 26th Venice Biennial. He received a number of governmental and private commissions.

In 1954, he made *Meteor*, a concrete sculpture to be erected in 1960 near Palazzo dello Sport. He resigned his membership in the Italian Communist Party.

In 1963 he made the sculptural ornament of the Raffello luxury ocean liner.

In 1966, he won the competition for the Kennedy Memorial in Rome.

1968 was the year of his first visit to Hungary following the war. Next year his works were shown in Budapest (Kunsthalle/Műcsarnok).

In 1974, he appeared as the bodyguard of Michael Corleone (Al Pacino) in the second part of Francis Ford Coppola's Godfather trilogy. He created the portrait of Pope Paul VI, as well as the chalice that the Pope used during the mass opening the Holy Year.

In 1978, the permanent exhibition of his works opened in Pécs, Hungary. He was honoured with the gold medal of the Italian Academy of Sciences.

In 1980, he created *Historical Ellipsis* for the Chapel of Our Lady the Great Queen of Hungary in St. Peter's Basilica, Rome.

On 13 December 1984, he died in Rome. He was laid to rest in Farkasrét Cemetery, Budapest.

Csoszó Gabriella

Állóképek (1984, 2009)

Fotóinstalláció

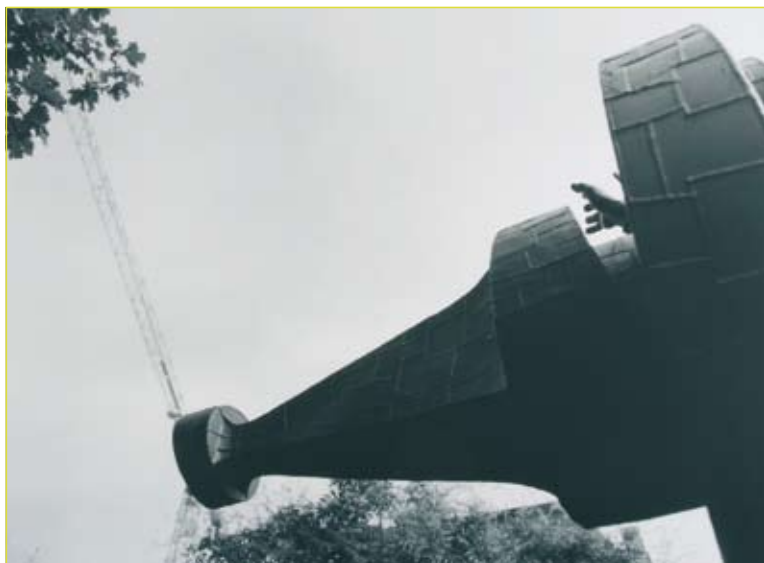
Amerigo Tot elsősorban monumentális szobrok alkotójának tekintette magát. Csoszó Gabriella a huszonöt éve elhunyt művész magyarországi köztéri műveiről készített felvételeket a kortárs fotóművész szemszögéből. A képeken a kecskeméti *Mikrokozmosz a makrokozmoszban*, a veszprémi *Őfelsége, a Kilowatt* (a fotózás idején restaurálás miatt eltávolítva), a gödöllői *A Mag apoteózisa* és a pécsi *Komarov emlékmű* jelenik meg, nemcsak egy letűnt kor, de a jelen lenyomataként is. A fotók pedig – a kecskeméti szoboravatás egykori képeivel kontrasztba állítva – nemcsak az elmúlt időről, a változásokról vagy változatlanságokról tanúskodnak, hanem köztereink jelenéről is.

Gabriella Csoszó

Stills (1984, 2009)

Photo-installation

Amerigo Tot regarded himself primarily as a creator of monumental sculptures. Gabriella Csoszó's photographs of Tot's public artworks are taken from the perspective of the contemporary photographer. The pictures show the monumental pieces – *Microcosm in Macrocosm* (Kecskemét), *His highness, Kilowatt* (Veszprém – removed for restoration when the photograph was taken), *The Apotheosis of the Seed* (Gödöllő), and the *Komarov Monument* (Pécs) – not only as relics of a forgotten age but also as impressions of the present. Contrasted with historical images – e.g. of the unveiling ceremony in Kecskemét – these photographs provide a testimony of lost time, change and permanence, and the present of our public spaces.

Dabi István M. és Kerecsi Nemere

Levegőváltozás

Installáció (kő, vas, plexi, vetítés)

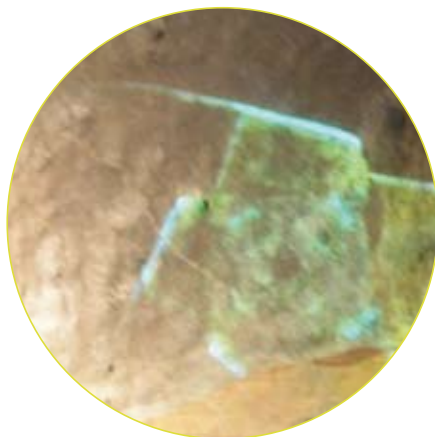
A legenda szerint a tatárjárás idején élt Csurgón egy boszorkány, aki megátkozta a faluba betörni készülő tatárokat, s azok a falu melletti hegyen kővé váltak. A gyermek Tóth Imre játék közben sok mindent beleláthatott ezekbe a különös, legenda övezte képződményekbe, s a társítás lehetősége bizonyára meghatározó volt későbbi munkássága folyamán is. Sajátos fotómontázs technikát dolgozott ki: egymásra helyezett kis kavicsokat fotózott tájképek előtt, amelyek így méretes kőtömböknek, köztéri szobroknak, emlékműveknek tűntek. Munkásságának egy másik szakaszára jellemzőek az ismétlődő és gerjedő geometriai formák. A Dabi és Kerecsi által elképzelt mű a természeti képződményekre való szabad asszociálás, a montázs-eljárással készült képek, és a geometrikus motívumok világát ötvözi.

István Dabi M. and Nemere Kerecsi

Change of Atmosphere

Installation (rock, iron, fiberglass projection)

According to a legend a witch used to live in Fehérvárcsurgó at the time of the Tatar invasion. When the village was attacked, she cursed the invaders who became petrified on the adjacent hill. The child Imre Tóth was playing among these legendary rock formations: they must have inspired his imagination a great deal, and the associations must have exerted an influence on his later work, too. He experimented with a special photo-montage technique: he photographed pebbles on one another in front of great landscapes so that they seemed gigantic rocks, huge blocks of stones, public sculpture, or monuments. The work Dabi and Kerecsi imagined unites free association in relation to natural formations, images made through montage-technique, and geometrical motifs.

Kis Varsó *Gálik András és Havas Bálint*

Vivre dangereusement

Vizuális esszé – installáció,

6 db megmunkált fotó

„Egy tóparti kastélyfelére gondoltam, a hegyek között, ahol negyvenéves leszek, és vászonra fogok festeni valódi olajfestékkel, és cigarettázom, és jó detektívregényeket olvasok, és a nagyszabású életemhez bizonyos tekintetben állandóan szól a dzsessz” – gondolja Bébé az *Iskola a határon-ban*. Amerigo Tot saját életét egy elképzelt és folyamatosan zajló történetként élte meg. Történet volt humanista szobrászata, történet volt kapcsolata a nőekkel, a filmezés, az autóverseny, a hazatérés. Ahogy személye eltűnt, a megélt történetek is átalakultak: megkoptak, átformálódtak, az újabb generációk számára nehezen értelmezhetővé váltak.

A *Kis Varsó* vizuális esszéje az eredeti – a fotó médiumán keresztül megjelenő – történetekbe avatkozik be.

Kis Varsó *András Gálik and Bálint Havas*

Vivre dangereusement

Visual Essay – Installation,

6 modified photographs

“I was thinking of a country house at a lakeside, among the mountains, where I would reach forty, paint on canvas with real oils, smoke cigarettes, read good detective novels, and my grand life would somehow be constantly accompanied by jazz” – says Bébé in Géza Ottlik’s novel *Iskola a Határon* [*School at the Frontier*]. Amerigo Tot experienced his own life as a fictive, and at the same time actually happening story. His humanistic sculpture, his relationships with women, the films, the car-racing, and his homecoming: all these were stories. As he disappeared these stories started to change, too: they faded, were transformed, and became difficult to understand for the younger generations.

The visual essay of *Kis Varsó* interferes with the original stories appearing through the medium of photography.

Menesi Attila

Posztumusz Tot | A megsüllyedt síremlék

Installáció (mészkö, videó, printek)

Menesi Attila munkája a halállal lezáruló, az utókor által alakított – megőrzött vagy meghamisított – életművel foglalkozik. Az Amerigo Tot halálához kapcsolódó események: a temetés, az öt évvel később felavatott síremlék és a meg nem valósult múzeum – Tot rokonságának emlékei és a megírt, vagy meg nem írt művészettörténet szerint is – mind történhetek volna másképpen.

A projekt központi eleme a Farkasréti Temető művészcsoportjában lévő, több éve megsüllyedt síremlék, amelyet Menesi 2009. júliusi javaslata szerint egy mészkö ék segítségével ideiglenesen egyenesbe állít. A síremléket időközben – az Amerigo Tot Emlékév keretében – a szobrász születésének 100. évfordulójára teljesen felújították.

A Ludwig Múzeumban a mészkö ék és a síremlék körüli munkálatokról készülő film kerül bemutatásra. Az installáció további részei levéltári és egyéb kutatások.

Attila Menesi

Posthumous Tot | The Sunken Monument

Installation (limestone, video, prints)

Menesi's work deals with Tot's *oeuvre* which was closed by death and transformed – preserved or distorted – by posterity. Its starting points are the events and places connected with Amerigo Tot's death: the funeral, the monument unveiled five years later, and the museum which never came into existence. All this – according to the memories of Tot's relatives, and written or unwritten art history – could have happened in some other way, or somewhere else.

The central element of the project is the monument which has stood sunken for several years in the so-called "artist-parcel" of the Farkasréti Cemetery. According to Menesi's July 2009 proposal, he would temporarily set it straight with the application of a limestone wedge. Meanwhile, the monument would be renovated in the framework of the Amerigo Tot Memorial Year, to commemorate the 100th anniversary of the sculptor's birth.

The Ludwig Museum will be screening the film about the limestone wedge and the works at the monument. Further parts of the installation consist of the results of research done in archives and elsewhere.

Várnai Gyula

Az őz árnyéka

Bábszínházi installáció

(színpad, kesztyűsbábok, asztalkák)

A látogatók az Amerigo Tot kisplasztikái alapján készült kesztyűsbábokkal egymást szórakoztathatják. Egyazon ember lehet előadó és néző. Megszűnik tehát a nézőtér-előadótér szituáció és egy zárt többrétegű palástból álló színpadtér keletkezik, ami egyben a nézőtér is. A látogatók a városkép (színpad) fölé hajolva, – valamelyik réteg közé bedugva bábozó kezüket – kereshetnek talapatot a báb szobroknak és fűzhetnek hozzá történeteket. A háttér ugyanis egy fekete-fehérben kivitelezett városmontázs: közterekkel, üres posztamensekkel. Ezen a terepen próbálhatják ki, élhetik át játékos formában a látogatók történelemformáló, tájrendező képességüket.

Gyula Várnai

The Roe's Shadow

Puppet-theatre installation

(stage, glove puppets, tables)

Visitors can entertain themselves with the glove puppets made on the basis of Amerigo Tot's small sculpture. The same people can be performers and spectators. The division between performance-space and audience-space disappears, and a closed, multilayered stage comes into existence which at the same time provides space for the audience, too. By leaning over the cityscape (the stage) and reaching with their hands into any of the layers visitors can find pedestals, and also find out stories for their puppet-sculptures. The background is the montage of a cityscape in black and white with public spaces and empty pedestals. This is the environment in which visitors can use and practice in a playful form their ability to transform the landscape and history.

Erhardt Miklós m.v.

Amerigo Tot filmen és a tévében

A magyar televízió már a hatvanas évek közepén felfedezte magának Amerigo Totot: Komlós János Rómában készített interjút a művésszel 1965-ben, s ebben elhangzott, hogy Tot művészetével az év vége felé a magyar közönség is találkozhat. Erre azonban csak 1969-ben kerülhetett sor. Ettől kezdve azonban egészen haláláig Amerigo Tot számtalan alkalommal jelent meg a magyar televízióban vagy a filmhíradóban. Huszárik Zoltán 1969-ben portréfilmet forgatott róla, s szinte valamennyi kiállításáról mogóképes anyag készült.

Kevésbé volt ismert a tény, hogy Amerigo Tot számos játékfilmben vett részt mellékszereplőként. Rövidebb-hosszabb jelenelekben olyan színésznagyságok mellett tűnt fel, mint Michael Caine (*Pulp*, 1972), Ugo Tognazzi (*La califfa*, 1970), Max von Sydow (*Kutyaszív*, 1976) vagy Al Pacino (*Keresztapa II.*, 1974). Az archívumokban fellelhető dokumentumokból és a játékfilmek jeleneteiből Erhardt Miklós készített összeállítást.

Miklós Erhardt special quest

Amerigo Tot in film and television

Hungarian television discovered Amerigo Tot for itself in the middle of the sixties when János Komlós recorded an interview with the artist in Rome in 1965, and it was during this it was revealed that Hungary would have the opportunity to see the art of Amerigo Tot towards the end of that year. This only took place, however, in 1969, but from this point onwards Amerigo Tot appeared in Hungarian television and cinema news on many occasions up until his death. In 1969 Zoltán Huszárik made a portrait film about him, during which film material was recorded of almost all of his exhibitions.

It is a less widely known fact that Amerigo Tot played in numerous feature films as a supporting actor. Appearing in both short and long scenes he performed beside such cinema greats as Michael Caine (*Pulp*, 1972), Ugo Tognazzi (*La califfa*, 1970), Max von Sydow (*Cuore di cane*, 1976) and Al Pacino (*The Godfather II*, 1974). Miklós Erhardt has put together a compilation of archive documentary and feature film scenes in which Tot appears.

Kapcsolódó programok

PIXELEKBŐL EMELT EMLÉKMŰVEK

Amerigo Tot életét és művészetét sok legenda szövi át, melyeket nem lehet, és nem is kell leválasztani az életpályáról. A tervezett foglalkozás az emlékművek sorsán keresztül vizsgálja a társadalmi emlékezet és az emlékművek furcsa, szelektív és szintetizáló tulajdonságát játékos formában. Kipróbáljuk, vajon miképp mutatnának saját készítésű szobrainak, különböző városi környezetbe helyezve. A szobrokat a gyerekek magukkal vihetik. Előzetes bejelentkezés szükséges. Pedagógiai ajánló: A kiállítás a szobrászat, építészet és a médiaismeret mellett jól használható magyar történelem tanításihoz.

Időpont: 2009. október 9 – 2010. január 3.

PED.KEDD

MŰVÉSZETPEDAGÓGIAI MŰHELY

2009. október 13.

Pixeleből emelt emlékművek

14.00–15.00 | Hogy készült az Amerigo Tot kiállítás – Mélyi Józseffel, a kiállítás kurátorával

15.00–15.30 | Miről szól a szoborlap.hu? – Szakállbercivel

15.30–16.00 | Budapest, emlékmű főváros – Boros Géza művészettörténésszel

16.00–17.00 | A pixelekből emelt emlékművek című pályázat ismertetése, illetve a kiállításához kapcsolódó foglalkozás, Szira Henrietta múzeumpedagógussal

Related programs

MONUMENTS FROM PIXELS

The life and art of Amerigo Tot are woven through with legends which cannot and should not be separated from his career. The program considers in a playful manner the strange, at once selective and synthesizing characteristics of monuments and social memory. Our aim is to see how the sculptures we made would fit in different urban contexts. After the program children may take the sculptures home.

Advance registration is necessary.

Information for teachers: The exhibition can be used to teach about sculpture, architecture, and media, as well as Hungarian history.

Time: 9 October 2009 – 3 January 2010

PED.TUESDAY

ART PEDAGOGY WORKSHOP

13 October 2009

Monuments from Pixels

14.00–15.00 | The making of the Amerigo Tot exhibition – with József Mélyi, curator of the exhibition

15.00–15.30 | What is szoborlap.hu about? – with Szakállberci

15.30–16.00 | Budapest, capital of monuments – with Géza Boros art historian

16.00–17.00 | Announcing the competition Monuments from Pixels, and a program related to the exhibition with Henrietta Szira museum pedagogue.

CSALÁDI DÉLELŐTT

Pixelbábok Amerigo Tot kiállításához
*Időpontok: 2009. október 17., 24., 31.,
november 7., 14.*

PÁLYÁZAT

Pixelekéből emelt emlékművek

Felhívás középiskoláknak:

A Ludwig Múzeum az Amerigo Tot kiállításához kapcsolódóan középiskolák jelentkezését várja. Olyan önműködő hálózat kiépítése a célunk, melynek keretében az ország bármely középiskolájában szerveződő csoport a helyi archívumokból, újságokból szerzett régi fényképek „kortársi” újra-fotózásával egy város, utca, épület, emlékmű stb. történetét bontja ki és meséli el. A képekből és a hozzájuk kapcsolódó írásos történetekből katalógus és weblap is készül.

A felhívás részleteiről a honlapunkon értesülhet: www.ludwigmuseum.hu

A program az NKA Fotóművészeti Szakmai Kollégiumának támogatásával valósul meg.

LUMIMINI

Minden szerdán 10.00–13.00

Az Amerigo Tot kiállítás megtekintése kiscyerekes szülők számára.

INGYENES TÁRLATVEZETÉSEK

Csütörtökönként 18.00 órakor magyarul és 19.00 órakor angolul.

FAMILY MORNING

Pixelpuppets for Amerigo Tot's exhibition
*Time: 17, 24, 31 October;
7, 14 November 2009*

COMPETITION

Monuments from Pixels

A Competition for Secondary School

Students:

The Ludwig Museum welcomes the application of secondary schools for the competition in relation to the Amerigo Tot exhibition. Our aim is to build an automatic network in the framework of which groups from different secondary schools in the country unfold and retell the story of a city, street, monument, etc., by taking “contemporary” photographs of them and thereby “updating” photographs found in archives and magazines. The images and the stories will be published in a catalog and an internet page.

For details visit www.ludwigmuseum.hu

The program was supported by the National Cultural Fund (NKA).

LUMIMINI

Wednesdays 10 a.m. to 1 p.m.

Visit the Amerigo Tot exhibition with small children.

FREE GUIDED TOURS

*Thursdays, 6 p.m. in Hungarian,
7 p.m. in English*

Nyitva: kedd–vasárnap: 10.00–20.00 | Hétfőn zárva
Open: Tuesday-Sunday: 10.00 a.m.–8.00 p.m. | Closed on Mondays
H-1095 Budapest, Komor Marcell utca 1. | Tel.: +361 555 3444
info@ludwigmuseum.hu | www.ludwigmuseum.hu

LUDWIG MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art
www.ludwigmuseum.hu

A kiállítást támogatta | Supported by

